

INVESTERINGSVOORSTEL

Onderwerp:	Uitvoeringskrediet project Hydrologisch herstel Wildenborch, fase 2	
Aandachtsveldhouder:	ing. P. Schrijver	
Informatie bij:	ir. N.C. Taminiau, Aanpassingsmanager Watersysteem	
Zaaknummer:	121213	
Openbaarheid:	Openbaar	
Bijlage(n):	1. Overzichtskaart De Wildenborch 2. Toelichting stand van zaken opgaven LGZ BB	
Programma:	Watersysteem	
Projectnummer:	813060	
Projectnaam:	Hydrologisch herstel Wildenborch (fase 2)	
Beleidsprestatie:	Ca. 50 ha klimaatrobuust watersysteem (bestrijding droogte en wateroverlast), 25 ha inrichting natuur en 14 ha herstel bestaande natte landnatuur.	
Bruto krediet:	€ 2.600.000	(totaal € 3.300.000)
Inkomsten:	€ 1.690.000	(totaal € 2.145.000)
Netto krediet:	€ 910.000	(totaal € 1.155.000)
Startmaand project:	Juni 2023	
Eindmaand project:	Juli 2027	

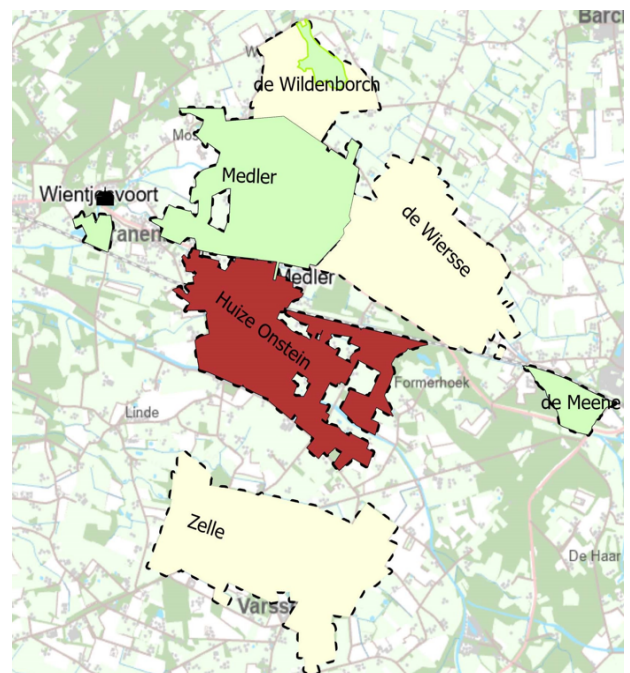
Advies

1. In te stemmen met de realisatie van de laatste fase van het inrichtingsplan voor het hydrologisch herstel van de Wildenborch en hiervoor een uitvoeringskrediet van bruto € 2.600.000 (netto € 910.000) beschikbaar te stellen. Het totale bruto krediet wordt daarmee verhoogd van € 700.000 naar € 3.300.000.

Inleiding

De Wildenborch is een historische buitenplaats tussen Vorden en Ruurlo. Het heeft hoge cultuurhistorische en ecologische waarden. Het is een rijksmonument en een 'parel' in het Gelders Natuurnetwerk (GNN). Behoud en herstel van de karakteristieke vochtige bosgemeenschappen van het landgoed hebben hoge prioriteit. De Wildenborch en het omliggende gebied hebben last van droogte. Vanuit de functiebediening heeft het Waterschap hier een opgave. Samen met de provincie is in de periode 2017-2019 een plan gemaakt op hoofdlijnen voor watersysteemherstel op en rondom het landgoed, in combinatie met natuurontwikkeling.

In 2020 is fase 1 van de Wildenborch uitgevoerd (groen op de kaart): dempen van diepe watergangen en aanleg van een ondiepe slenk en natuur aan de oostzijde. Het belang hiervan voor de kennisontwikkeling over natuurlijk systeemherstel was groot. Het was de eerste stevige stap op weg naar een

Legenda	
	Werkzaamheden (nagenoeg) gereed
	Planvorming / ontwerp
	Niet waarschijnlijk dat het doorgaat

klimaatrobuust watersysteem in de Landgoederenzone. Naast de Wildenborch zijn er nog een zestal landgoederen waar gekeken wordt naar het realiseren van een klimaatrobuust watersysteem. Zie voor een nadere toelichting bij die projecten bijlage 2.

Het streven is om in 2026 te starten met de uitvoering van fase 2 van de Wildenborch (geel op de kaart). Daarbij wordt dit landgoed na tweehonderd jaar weer aangesloten op het stroomgebied van de Baakse Beek waar het historisch en van nature toe behoort. Uit de watersysteemanalyse blijkt dat dit de meest toekomstbestendige manier is om zowel droogte als wateroverlast te bestrijden. Rondom het landgoed worden diepe watergangen deels verondiept en deels gedempt en vervangen door een ondiepe, landschapsvolgende slenk. Ten oosten, zuiden en westen van het landgoed wordt (mede als gevolg van de herinrichting van het watersysteem) natuur ontwikkeld en bestaande natuur verbeterd, op gronden van de provincie, De Wildenborch, Natuurmonumenten, Geldersch Landschap & Kasteelen en twee particulieren die daartoe zelf initiatief namen. Op enkele agrarische gronden blijft op verzoek van de eigenaar het watersysteem in de bestaande leggerwatergangen en worden ongewenste effecten vermeden.

Tegelijk met uitvoering fase 2 wordt het in fase 1 aangelegde werk op verzoek van de provincie geoptimaliseerd. Lokaal wordt er voedselrijke grond afgegraven, omdat de ecologische ontwikkeling de afgelopen vier jaar onvoldoende bleek voor het afgesproken natuurdoeltype.

Deze gehele herinrichting is een belangrijke puzzelstuk in het klimaatrobuust inrichten van de Baakse Beek. De herinrichting sluit benedenstrooms aan op het al klimaatrobuust ingerichte landgoed 't Medler en bovenstrooms wordt rekening gehouden met de plannen op landgoed de Wiersse en het langetermijnperspectief in het gebied tussen de Wiersse en de Wildenborch. Zie voor de ligging ook bijlage 1.

Eerder genomen besluiten

Het college van dijkgraaf en heemraden heeft in de vergadering van 9 oktober 2023 besloten:

1. Beschikbaar stellen van een bruto krediet van € 236.000 voor de planuitwerking van het hydrologisch herstel van De Wildenborch fase 2.

Het algemeen bestuur heeft in de vergadering van 17 december 2024 besloten:

1. In te stemmen met een aanvullend investeringskrediet van € 464.000 voor de verdere planuitwerking tot een Definitief Ontwerp van de 2e fase aan hydrologische herstelmaatregelen op en rondom landgoed de Wildenborch. Het totale bruto krediet wordt daarmee verhoogd van € 236.000 naar € 700.000.

Onderbouwing

1.1 De aanpassing van het watersysteem draagt bij aan een duurzame en klimaatrobuuste inrichting van het grond- en oppervlaktewatersysteem in de Landgoederenzone

In het Waterbeheerprogramma is de ambitie vastgelegd om het watersysteem in de Achterhoek 'klimaatrobuust' te maken. Een klimaatrobuust watersysteem voorziet de passende functies in een gebied duurzaam van voldoende en schoon water, dempt de effecten van extremen in droogte en neerslag, heeft een groot zelfregulerend vermogen na extremen, past zich aan bij (klimaat)veranderingen, is doelmatig in beheer en onderhoud en biedt lokaal mogelijkheden voor finetuning. Na uitvoering van de beoogde maatregelen voldoet het watersysteem op en rondom de Wildenborch aan die kenmerken. De verwachting is dat hiermee de kwetsbare natuur- en erfgoedwaarden duurzaam behouden blijven.

1.2 Er is breed draagvlak voor dit plan

Het plan is gemaakt onder leiding van het Waterschap, met betrokkenheid van de provincie, de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed (RCE), het landgoed en overige grondeigenaren. Alle gebiedspartners steunen het plan. Dit resultaat was niet eenvoudig. Grote waarden en belangen moesten afgewogen worden: natuur, erfgoed, landschap, landbouw, beheerbaarheid en betaalbaarheid. Dat is gedaan vanuit water en bodem sturend en uiteindelijk staan alle belanghebbenden achter het plan.

1.3 Voor het uitvoeren van het plan is krediet nodig

Het eerdere krediet van € 700.000 was bedoeld en is gebruikt voor de verkenning en de nadere uitwerking tot een definitief ontwerp. Om dit ontwerp uit te voeren moet er een bestek geschreven worden en dient deze aanbesteed te worden. De geselecteerde aannemer kan dan de opgave realiseren.

De inhoudelijke complexiteit is hoog. Met partijen is er overeenstemming over het definitief ontwerp dat nu nader uitgewerkt wordt. Er zal bij de uitvoering aandacht moeten zijn voor vele aspecten, denk daarbij aan zaken als emissieloos werken, cultuurhistorische aspecten, werken op een landgoed, natuurontwikkeling, etc. Dit vraagt om een gedegen voorbereiding en maakt ook dat de uitvoeringskosten daarop aangepast zijn.

Kosten

Het huidig krediet voor de Wildenborch fase 2 bedraagt € 700.000 en dat is gebruikt voor de verkenning en het uitwerken van het definitief ontwerp, inclusief de benodigde onderzoeken. Het nu benodigd aanvullend krediet is bedoeld voor:

- a. € 2,0 miljoen voor de realisatie van fase 2 en herstel fase 1 van de Wildenborch. Dit is gebaseerd op de raming van het Voorlopig Ontwerp die gebruikt is voor de SOK-fiche met de provincie.
- b. € 0,6 miljoen voor de verdere uitwerking van het ontwerp, aanvragen vergunningen maken bestek en de begeleiding van de realisatie. Inclusief de daarbij behorende interactie met de omgeving.

Met het toevoegen van de € 2,6 miljoen sluit het totaalbedrag op € 3,3 miljoen. Dit komt overeen met het SOK-fiche dat met de provincie Gelderland is overeengekomen en past bij de huidige prognose van het project.

Inkomsten

De kosten worden via de SOK 50/50% met de provincie Gelderland gedragen. Dit is uitgewerkt in de daarbij behorende fiche. Aanvullend zijn er subsidies aangevraagd bij onder andere Zoetwater Oost-Nederland (ZON) en Programma Ontwikkeling Platteland (POP). Op basis van de huidige inzichten en afspraken verwachten we 65% van de kosten te dekken door de bijdragen van de provincie en subsidies.

Kasritme

Voor de benodigde € 2,6 miljoen ziet het verwachte kasritme er als volgt uit.

Jaar	Uitgaven	Inkomsten
2026	€ 1.300.000	€ 845.000
2027	€ 1.300.000	€ 845.000

Meerjarenprogrammering

Deze investering is opgenomen in de meerjarenprogrammering van het programma Watersysteem

Taak

Watersysteembeheer

Gevolgen exploitatie

Het beheer en onderhoud aan heringerichte watergangen zal anders zijn dan nu. De wijze waarop is nog in ontwikkeling en onderdeel van het proces. Hierbij wordt gebruikt gemaakt van de kennis, ervaringen en monitoring die zijn opgedaan c.q. worden ontwikkeld bij de al uitgevoerde projecten. Per landgoed of deelgebied wordt een beheer- en onderhoudsplan opgesteld, inclusief financiële paragraaf.

Kanttekeningen en risico's

De planfase van het project loopt ten einde, maar dat houdt niet in dat alle onzekerheden weg zijn. Bij deze kredietaanvraag is beperkt rekening gehouden met onvoorziene omstandigheden. Zo lopen er op een aantal gebieden zoals bijvoorbeeld emissieloos bouwen, maatregelen op het gebied van flora- en fauna en toekomstig beheer en onderhoud nog onderzoeken die van invloed kunnen zijn op de te treffen maatregelen.

Met de omgeving zijn we uitgebreid in gesprek over de te nemen maatregelen. Met de direct betrokkenen sluiten we realisatieovereenkomsten af. Deze dienen voor de start van de uitvoering nog geformaliseerd te worden. De verwachting is dat dit gaat lukken al zal het bij sommige partijen nog extra inspanning vragen.

Voor een deel van de werkzaamheden zijn subsidies aangevraagd. De daarbij behorende deadlines van realisatie, specifiek van de GNN, liggen op het kritieke pad van de opgave.

Juridische consequentie

De benodigde vergunningen, waaronder een Omgevingsvergunning en een Vergunning Eigen Dienst, worden aangevraagd op basis van het definitieve ontwerp welke door alle partijen is goedgekeurd. De verwachting is dat deze eind 2025 zullen worden aangevraagd.

Participatie en communicatie

Algemeen

- Er wordt regelmatig een nieuwsbrief gemaakt waarmee de omgeving van de Landgoederenzone Baakse Beek wordt geïnformeerd.
- Op de website is de actuele informatie over het project te vinden.

Met alle grondeigenaren en bewoners in het projectgebied (d.w.z. het gebied waarbinnen maatregelen genomen worden en/of hydrologische effecten worden verwacht) is persoonlijk meerdere keren gesproken. Het ontwerp van de maatregelen, zoals tracé en profiel van watergangen en keuze van natuurdoeltypes, is uitvoerig besproken met elke betreffende grondeigenaar. Op 24 september jl. is er een informatieavond geweest om de omgeving verder bij te praten.

Met het landgoed, de provincie en de RCE zijn enkele veldbezoeken en ontwerpessies gehouden. De publiekrechtelijke procedures met mogelijkheden voor zienswijzen en bezwaar worden nog doorlopen.

Uitvoering

Voor de Wildenborch ziet de planning er hoofdlijnen als volgt uit:

2025: Afronden voorbereiding

2026: Start uitvoering fase 2 en herstelwerkzaamheden fase 1

2027: Afronding fase 1 en fase 2

2028: Start nazorgfase